

REZULTATI RADA MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE

DIREKTORATA ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVICE

Uspostavljanje novih sistema za elektronsko upravljanje dokumentima (eDMS) i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade (eSV)

(Sistem će biti uspostavljen do kraja četvrtog kvartala 2024. godine)

Ključne poruke: Ministarstvo javne uprave radi na uspostavljanju novog tehnološkog rješenja informacionog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima (eDMS) i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade (eSV) koji će omogućiti svim zaposlenim u organima državne uprave da elektronski upravljaju procesima u radu sa dokumentima, unificiranje poslovnih procesa, razmjenu elektronskih dokumenata unutar i između organa državne uprave, kao i između građana i organa.

Efekti: Nova rješenja eDMS/eSV i CA (platforma za digitalno potpisivanje) su integrisana u jednu cjelinu i razvijena u skladu sa propisima koji bliže uređuju elektronsko poslovanje. Uvođenjem ovog sistema stvara se ambijent za efikasniju i transparentniju Vladu. Krajni cilj je koncept „administracija bez papira”, odnosno potpuno isključivanje iz upotrebe štampane verzije dokumenata.

Digitalna i sajber akademija

Razvoj i implementacija platforme za e-učenje i interaktivnog kursa za sajber sigurnost (E-learning platforma)

Ključne poruke: Ministarstvo javne uprave je pokrenulo proces uspostavljanja Digitalne akademije - online platforme za edukaciju i povezivanje svih relevantnih aktera koji rade na građenju digitalnih i liderskih vještina javnih službenika, studenata i ranjivih grupa od strateškog značaja. Uspostavljanje moderne online eLearning platforme i interaktivnog kursa za sajber sigurnost je planirano do kraja 2024.godine, dok je obezbjeđena kontinuirana edukacija, na osnovu iskazanih potreba budućih polaznika uz obezbjeđivanje održivosti prethodno uspostavljenih šest (6) modula.

Efekti: Implementacijom savremene online platforme za učenje omogućava se svim zainteresovanim građanima koji žele da unaprijede svoje digitalne i “soft” vještine, kao i vještine vezane za sajber bezbjednost, da postanu efikasniji, efektivniji i konkurentniji u svojim profesionalnim okruženjima. Platforma će olakšati kreiranje i upravljanje kursevima/treninzima, podsticati komunikaciju i saradnju između predavača i učesnika, kao i pružiti sveobuhvatne

mogućnosti praćenja i izvještavanja o različitim statističkim podacima, uključujući učestalost kurseva, napredak učesnika, stopu uspješnosti itd.

Utvrđen Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti

(Usvajanje Zakona od strane Skupštine Crne Gore se očekuje u najskorijem roku, s obzirom da je Predlog zakona prošao Zakonodavni odbor, kao i da je zakazan Odbor za odbranu i bezbjednost)

Ključne poruke: Prateći trendove EU, Crna Gora je transponovala Direktivu (EU) 2022/2555 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. decembra 2022. godine o mjerama za visoki zajednički nivo sajber bezbjednosti u Uniji, izmjeni Regulative (EU) br. 910/2014 i Direktive (EU) 2018/1972 i prestanku važenja Direktive (EU) 2016/1148 (Direktiva NIS2) u Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti.

Donošenjem novog Zakona o informacionoj bezbjednosti nastoji se značajno unaprijediti oblast informacione bezbjednosti kroz postizanje visokog nivoa sajber bezbjednosti. Ovaj propis pruža osnov za uspostavljanje održivog sistema za efikasno otkrivanje i odbranu od sajber prijetnji i incidenata visokog nivoa sofisticiranosti i osigurava kontinuitet pružanja usluga u slučaju budućih incidenata, čime se doprinosi efikasnijem funkcionisanju privrede i društva uopšte, kao i jačanju povjerenja korisnika elektronske uprave u zaštitu njihovih podataka.

Predlogom zakona definisani su ključni i važni subjekti, kao nosioci kritične informatičke infrastrukture, mjere informacione bezbjednosti, uključujući mjeru upravljanja rizicima u oblasti sajber bezbjednosti, kao i postupak kontrole primjene tih mjera kroz uspostavljanje stručnog nadzora čime će biti omogućena regulatorna funkcija nad ključnim i važnim subjektom. Propisano je uspostavljanje Agencije za sajber bezbjednost, kao i podizanje kapaciteta za sajber odbranu između ostalog i kroz formiranje i stavljanje u funkciju tima za odbranu od sajber prijetnji i incidenata - CIRTa državne uprave, organizacione jedinice u Ministarstvu javne uprave koje je u skladu sa posebnim zakonom zaduženo za upravljanje Vladinom informačkom infrastrukturom i informaciono-komunikacionom mrežom organa.

Efekti: Donošenjem novog zakona značajno bi se unaprijedila oblast informacione bezbjednosti, uspostavile jasne nadležnosti i procedure u slučaju budućih eventualnih sajber prijetnji i incidenata, kao i mjere informacione bezbjednosti koje prate trendove Evropske unije. Takođe, uspostavio bi se održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od sajber prijetnji i incidenata visokog nivoa sofisticiranosti i osigurao kontinuitet pružanja usluga u slučaju budućih incidenata, čime se doprinosi efikasnijem funkcionisanju privrede i društva, kao i jačanju povjerenja korisnika elektronske uprave u zaštitu njihovih podataka.

Donošenje ovog propisa će pozitivno uticati na rad državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave, organa lokalne uprave, i službi obrazovanih u skladu sa zakonom kojim se uređuje lokalna samouprava, privrednih društva, pravnih lica sa javnim ovlaštenjima i

drugih pravnih i fizičkih lica koja ostvaruju pristup ili postupaju podacima i koji koriste i upravljaju mrežnim i informacionim sistemima, kao i na građane Crne Gore.

Implementacija Sporazuma o uzajamnom priznavanju elektronskih usluga povjerenja i sistema elektronske identifikacije između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije, na nivou tehničke interoperabilnosti

Ključne poruke: Implementacijom Sporazuma u obje zemlje stvaraju se uslovi za nesmetano uzajamno korišćenje i prihvatanje dokumenata sačinjenih u elektronskom obliku, potpisanih sa kvalifikovanim elektronskim uslugama povjerenja koje su predmet Sporazuma, i to: kvalifikovani elektronski potpis, kvalifikovani elektronski pečat i kvalifikovani vremenski pečat. Uz korišćenje kvalifikovane elektronske usluge povjerenja: verifikacija kvalifikovanih elektronskih potpisa i elektronskih pečata, koju vrši kvalifikovani davalac elektronskih usluga povjerenja, upisan u Registar kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja koji vodi i javno objavljuje Ministarstvo javne uprave, građani, privreda i druge institucije mogu izvršiti provjeru validnosti kvalifikovanog elektronskog potpisa, odnosno pečata na dokumentu sačinjenom u elektronskom obliku, što omogućava dobijanje rezultata postupka verifikacije automatski, na način koji je pouzdan.

Efekti: Najvažnije benefite implementacije Sporazuma osjetiće građani i privreda obje zemlje kroz ubrzanje procesa digitalizacije, stvaranje preduslova za implementaciju prekograničnih elektronskih usluga/servisa, eliminisanja prepreka u poslovanju, te omogućavanja korišćenja i jednakog pravnog dejstva navedenih kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja u obje zemlje bez ograničenja.

Implementacijom ovog sporazuma na nivou tehničke interoperabilnosti, Ministarstvo javne uprave ispunjava obavezu koja je predviđena akcionim planom Zajedničkog regionalnog tržišta (CRM) 2021-2024, Memorandumom o razumijevanju o regionalnoj interoperabilnosti i uslugama povjerenja u regionu Zapadnog Balkana (potpisanim u Tirani 2020) kao i Zajedničkom izjavom o Interoperabilnom Zapadnom Balkanu (Digitalni Samit, Podgorica 2021) i time potvrđuje posvećenost Crne Gore ka unapređenju regionalne saradnje na polju digitalizacije.

Uspostavljanje GSOC-a (Government Security Operations Center)

(Osnivanje **Government Security Operations Center** uz podršku Vlade i EU, jačanje tehničkih i kadrovskih kapaciteta)

Ključne poruke: Osnivanje GSOC-a (Government Security Operations Center), ključan za zaštitu informacionih sistema državne uprave, u skladu sa novim Zakonom o informacionoj bezbjednosti. Vlada Crne Gore je uložila sredstva u bezbjednosne alate poput detekcije zlonamjernih softvera, analize mrežnog saobraćaja i sprječavanja cyber prijetnji, te je usmjerila i posebnu pažnju na

kadrovsko jačanje i zaposlila nove stručnjake u SOC-u. Do kraja 2024. godine, SOC će imati sedam zaposlenih, a dodatno su angažovana tri stručnjaka kroz UNDP projekat. Ovaj broj će nastaviti da raste u budućnosti, u skladu s rastućim potrebama za specijalizovanim kadrom u oblasti cyber bezbjednosti.

Efekti: Saradnja između Direkcije za informacionu bezbjednost koja vodi računa o proaktivnim mjerama i reakcijama na cyber prijetnje i Direkcije za infrastrukturu koja se bavi održavanjem i unapređenjem tehničkih resursa, čime se omogućava stabilan rad sistema i bezbjedna razmjena podataka ključna je za efikasnost GSOC-a, što osigurava sveobuhvatan pristup zaštiti državnih informacionih sistema. Ova sinergija obezbjeđuje da svi aspekti bezbjednosti, od fizičke infrastrukture do digitalne zaštite, funkcionišu kao jedinstveni mehanizam u okviru GSOC-a. Ministarstvo slijedi Strategiju Cyber bezbjednosti (2022-2026) sa ciljem postizanja evropskih i svjetskih standarda u oblasti cyber bezbjednosti.

Jačanje sajber kapaciteta Vlade Crne Gore

(Otklanjanje sigurnosnih nedostataka i implementacija novih sigurnosnih rješenja)

Ključne poruke: Britanska ambasada je, kroz projekat sa kompanijom BAE Systems, pomogla unapređenju sajber kapaciteta Vlade Crne Gore, otklanjanjem sigurnosnih nedostataka i donacijom ključnih bezbjednosnih softvera. Implementirana su rješenja kao što su Network Access Control (NAC) za kontrolu pristupa i IT Asset Management (ITAM) za efikasno upravljanje IT opremom. Takođe su izrađeni izvještaji o procjeni ranjivosti i tehničke procedure za udaljeni pristup, čime je povećana sajber otpornost. EU je, kroz obuke i donacije, dodatno osnažila kapacitete i znanje crnogorskih stručnjaka.

Efekti: Preseljenje u nove prostorije u Atlas Capital Plazi, uz podršku EU, poboljšalo je radne uslove i efikasnost GSOC-a. EU je donirala ključnu opremu, uključujući laptopove, projektore, servere i forenzičku opremu, čime je olakšana analiza cyber incidenata i unaprijeđena zaštita osjetljivih podataka.

Promocija GSOC-a

Ključne poruke: U saradnji sa EU, zaposlena su tri lokalna eksperta, što je ojačalo kapacitete GSOC-a za efikasnije upravljanje infrastrukturom i brži odgovor na prijetnje. Po otvoriće se nove radne pozicije koje će dodatno osnažiti GSOC. Promocija GSOC-a će privući mlade stručnjake, koji će imati priliku da rade u produktivnom radnom okruženju, gdje će moći da razvijaju svoje vještine i stiču dragocjeno iskustvo u oblasti cyber bezbjednosti, čime će dugoročno ojačati digitalnu sigurnost Crne Gore.

Efekt: Uspostavljanje i promocija GSOC-a je ključan korak za jačanje cyber kapaciteta Crne Gore. Kroz saradnju s EU i lokalnim stručnjacima, cilj je stvoriti siguran i efikasan digitalni ekosistem za sve građane.

DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOVE

Transparentnost broja zaposlenih i vizualizacija opsega javne uprave (IT platforma)

U okviru multisektorske saradnje Ministarstva finansija i Ministarstva javne uprave razvijena je IT platforma [Broj zaposlenih u javnoj upravi](#). Na taj način je omogućeno svim zainteresovanim licima i organizacijama da na lak i jednostavan način izvrše uvid u opseg javne uprave i broj zaposlenih. U prvoj fazi, platforma je sadržala uporedne podatke o broju zaposlenih iz novembra 2021. godine (kada je kreirana Strategija reforme javne uprave) i novembra 2023. godine, dok je kasnije uslijedilo unošenje podataka na kvartalnom nivou.

Mapa puta za upravljanje kvalitetom i plan promocije za period 2024-2026.

U kontekstu upravljanja kvalitetom, pripremljena je i usvojena nacionalna mapa puta za „**Upravljanje kvalitetom u javnoj upravi i plan promocije za period 2024-2026**“. Svrha ove mape puta upravljanja kvalitetom je uspostavljanje zajedničke vizije za svaki strateški element modul i zajednička inicijativa za postizanje vizije uvođenja upravljanja kvalitetom u sistem javne uprave Crne Gore da:

- javna uprava bude isplativa i dobro organizovana;
- se osigura da se novac poreskih obaveznika troši efikasno i transparentno;
- osigura da je državna uprava profesionalna i odgovorna;
- se uvedu najbolje prakse EU u rad javne uprave i da se osiguraju kvalitetne javne usluge koje su prilagođene građanima.

Implementacija nekog od modela za upravljanje kvalitetom u javnom sektoru podrazumijeva, kvalitet u smislu poštovanja normi i procedura, kvalitet u smislu efektivnosti i kvalitet u smislu zadovoljstva korisnika.

Krajnji cilj uvođenja upravljanja kvalitetom je postizanje boljih rezultata koji će uticati na unapređenje rada institucije, poboljšanje usluga ka korisnicima, građanima i društvu u cjelini.

Metodologija za nagrađivanje za izvrsnost zaposlenih u javnoj upravi Crne Gore

Po prvi put je izrađena **Metodologija nagrađivanja za izvrsnost zaposlenih u javnoj upravi Crne Gore**, dokument koji promoviše transparentnost, pravičnost i inkluzivnost, sa jasnim i mjerljivim kriterijumima odabira za nagrađivanje zaposlenih u javnoj upravi, usklađenim sa najboljim međunarodnim praksama i prilagodljivim specifičnom kontekstu Crne Gore.

Osnovni cilj Nagrade za izvrsnost zaposlenih u javnoj upravi Crne Gore je skretanje pažnje na izuzetna dostignuća javne uprave u projektnim i programskim inicijativama, ali i u svakodnevnom radu i pružanju javnih usluga. Nagrada podrazumijeva stvaranje dodatne vrijednosti u odnosu na svakodnevni/redovni posao koji obavlja zaposleni/a u javnoj upravi.

Obilježavanjem Dana javne uprave u Crnoj Gori i dodjeljivanjem nagrada zaposlenima u javnoj upravi, želi se ukazati na značaj i doprinos javne uprave razvoju društva i zajednice, na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou. Cilj je promocija principa i vrijednosti na kojima počiva rad javne uprave, afirmacija uloga i doprinosa zaposlenih u javnoj upravi u stvaranju efikasne i rodno odgovorne javne uprave, kao i ohrabrenje mladih za razvijanje karijere u javnom sektoru.

Kreiran je program obuka „Ready for EU“

Kao rezultat zajedničke posvećenosti Ministarstva evropskih poslova, Ministarstva javne uprave i Uprave za ljudske resurse, a uz značajnu podršku Regionalne škole za javnu upravu (RESPA-e) **kreiran je program obuka „Ready for EU“** koji će pružiti priliku crnogorskim državnim službenicima da se upoznaju sa administrativnom praksom EU i steknu relevantnu ekspertizu i specifična znanja i pripreme se za rad u institucijama Evropske unije.

S obzirom na posvećenost Vlade Crne Gore evropskom putu, prepoznali smo potrebu za jačanjem kapaciteta naše administracije, posebno u trenutku kada se nalazimo pred završetkom pregovora o pristupanju EU. Naši državni službenici će, zahvaljujući ovom programu, biti adekvatno pripremljeni da konkurišu za poslove u evropskim institucijama i tako doprinesu ubrzanju evropskog puta Crne Gore. Program "Ready4EU" je sveobuhvatan i intenzivan višemjesečni obrazovni proces, koji je osmišljen da pruži kvalitetne obuke, specifična znanja i praktične vještine potrebne za rad u evropskim institucijama.

Program "Ready4EU" jedna je od značajnih inicijativa koje Crna Gora preduzima u cilju modernizacije crnogorske administracije, sa posebnim fokusom na jačanje službeničkog sistema i profesionalnih kompetencija naših službenika u procesu evropskih integracija.

DIREKTORATA ZA DRŽAVNU UPRAVU

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru

Skupština CG na sjedinici od 31. jula 2024. godine donijela je, a na sjednici od 30. avgusta 2024. godine ponovo izglasala Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru, koji je stupio na snagu 14.09.2024. godine, a primjenjuje se od 01.10.2024. godine.

Ovim zakona definiše se nadležni organ za vršenje inspekcijskog nadzora, odnosno ko se smatra inspekcijskim organom. Takođe, pojedine odredbe su preciznije uređene i dopunjene, ali su uvedeni i pojedini novi instituti u skladu sa dobrim praksama zemalja regiona, a poput kontrolnih listi, planiranja rada, procjene rizika, dodatka zapisniku o inspekcijskom pregledu. Ovim zakon propisuje se i da Vlada obrazuje Koordinaciono tijelo za usklađivanje i praćenje inspekcijskih nadzora.

Donošenjem ovog zakona stvorili su se neophodni mehanizmi koji će obezbijediti sveobuhvatno, ujednačeno, srazmjerno i efikasno postupanje inspektora, profesionalizam i kvalitet rada inspekcijskih organa, a što je od izuzetne važnosti za subjekte nadzora u smislu njihove pravne sigurnosti.

Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisne odredbe o inspekcijskom nadzoru

Skupština CG na sjedinici od 31. jula 2024. godine donijela je, a na sjednici od 30. avgusta 2024. godine ponovo izglasala Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisne odredbe o inspekcijskom nadzoru, koji je stupio na snagu 14.09.2024. godine, a primjenjuje se od 01.10.2024. godine.

Ovim zakonom se, radi usklađivanja sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru, vrše izmjene i dopune zakona kojima je propisano da poslove inspekcijskog nadzora u oblastima koje se uređuju tim zakonima vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora, na način što se za vršenje inspekcijskog nadzora propisuje nadležna inspekcija, odnosno inspektor za konkretnu upravnu oblast.

Naime u tekstu je, zavisno od konteksta zakona, predloženo da inspekcijski nadzor vrše odgovarajuće inspekcije, odnosno inspektori za oblast koju određeni zakon uređuje.

Izmjene i dopune Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave

Vlade CG je dana 23.7.2024. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, kojom je uspostavljena nova organizacija organa državne uprave. Naime, pomenutom Uredbom je uspostavljen određeni broj novih ministarstva i organa uprave, dok je dio ministarstava i organa uprave nastavio je da radi pod istim nazivom i u djelokrugu koji je ranije bio utvrđen Uredbom, a određeni broj ministarstava i organa uprave nastavio je da radi pod izmjenjenim nazivom i djelokrugom poslova.

Nadalje, u skladu sa izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru i Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisne odredbe o inspekcijskom nadzoru, Vlada CG dana 20.9.2024. godine, donijela je Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, koja je stupila na snagu 1.10.2024. godine. Ovom uredbom inspekcijski nadzor nadležnih inspekcija koje su djelovale u Upravi za inspekcijske poslove, prelazi u nadležnost ministarstava i organa uprave. Uredbom se precizira koje ministarstvo, odnosno organ uprave preuzima kojeg inspektora iz Uprave za inspekcijske poslove. Takođe, propisano je i da državne službenike i namještenike koji su vršili informatičke, materijalno–finansijske, računovodstvene i druge poslove administrativne prirode, kao i pomoćne i druge poslove u Upravi za inspekcijske poslove, kao i opremu preuzimaju ministarstva i organi uprave u skladu sa odlukom Vlade, kao i državne službenike koji obavljaju poslove inspekcijskog nadzora po ovlaštenju direktora Uprave za inspekcijske poslove.

Registar državnih organa i institucija na centralnom i lokalnom nivou

Ministarstvo javne uprave u saradnji sa UNDP-om uspostavilo Registar državnih organa i institucija na centralnom i lokalnom nivou.

Uspostavljanje ovog registra koji čini sistematizovan pregled podataka, omogućava se građanima, drugim organima i institucijama, privatnom i javnom sektoru, akademskoj zajednici i istraživačima brojni podaci o organima i institucijama za sada na centralnom nivou, dok će podaci na lokalnom nivou biti dostupni u narednom periodu.

Na stranici organi.gov.me mogu se pronaći najvažniji podaci koji se pored adrese i kontakta odnose i na propis kojim je organ osnovan/a, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, oblast rada, izvor finansiranja, nadzorni organ, status zaposlenih, nadležnost organa i institucija na državnom i lokalnom nivou.

U zavisnosti od potreba zainteresovane javnosti, mogu se vršiti višestruke pretrage u Registru i filtriranje podataka na osnovu ključne riječi, vrste organa, nadležnosti i dr. Treba napomenuti i to da se podaci iz Registra mogu štampati u word dokumentu i dijeliti na društvenim mrežama između korisnika. Registar je publikovan na crnogorskom i engleskom jeziku i prilagođen osobama sa slabijim vidom. Takođe, Registar sadrži interaktivnu mapu Crne Gore koja preko georeferenciranih organa i institucija nudi lokaciju istih.

U registru se trenutno nalaze podaci za 498 organa i institucija.

DIREKTORAT ZA RAZVOJ I SARADNJU SA NVO

(NAPOMENA: Ovaj Direktorat, po novoj Uredbi, pripada Ministarstvu regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama)

Portala otvorenih podataka

Februara i marta 2024. godine se intenzivno radilo na izradi tehničkih specifikacija za izradu novog Portala otvorenih podataka. U saradnji sa UNDP-em u okviru zajedničkog projekta „*E-servisi i digitalna infrastruktura kao odgovor na COVID-19*” usaglašen je Projektni zadatak za razvoj novog Portala otvorenih podataka, i raspisan je tender 10.5.2024 u skladu sa UNDP-evim procedurama. Dana 14.8.2024 potpisan je ugovor sa **konzorcijumom MapSoft – B-One**, koji je dobio tender za razvoj Open Data Portala. Rok za implementaciju novog softverskog rješenja je 4 mjeseca tj. najkasnije do 12.12.2024. Uzimajući u obzir da se ova aktivnost realizuje u sklopu projekta *E-servisi i digitalna infrastruktura kao odgovor na COVID-19*, koji traje do 17. decembra.

DIREKTORAT ZA LOKALNU SAMOUPRAVU

U oblasti sistema lokalne samouprave u 2024. godini obilježile su snažne reforme i prakse koje će značajno uticati na budućnost svih naših građana. Po prvi put je urađena sveobuhvatna **Analiza funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori**. Detaljno je analiziran dosadašnji stepen sprovedene decentralizacije, razvoj ljudskih resursa, finansijski aspekt, stepen razvijenosti međuopštinske i međunarodne saradnje u oblasti crnogorskog sistema lokalne samouprave.

Analiza je pokazala potrebu za postupnim, odnosno etapnim unaprijeđenjem decentralizacije, ali i za promjenama monotipskog modela organizacije lokalne samouprave. U tom smislu, Ministarstvo javne uprave pripremila je **Zakon o lokalnoj samoupravi**, koji će omogućiti istorijsku reformu sistema lokalne samouprave koja podrazumijeva uvođenje gradova kao jedinica lokalne samouprave, koji će imati nadležnosti u oblasti predškolskog obrazovanja, primarne zdravstvene zaštite, socijalne i dječije zaštite i prostornog planiranja.

Ipak, naglašavamo da je temelj ove reforme odgovorno upravljanje. Položaj grada dobiće one opštine koje ispune demografske, finansijske i ekonomske kriterijume koji pokazuju potencijal da kvalitetno vrše ove nadležnosti.

Unaprijeđenjem decentralizacije unaprijedićemo stepen demokratije, uspostaviti efikasnije pružanje usluga građanima uz principe kvaliteta, efikasnosti i transparentnosti.

Prvi put će biti donijet i **Zakon o lokalnim službenicima i namještenicima**, koji treba da uredi i optimizuje službenički sistem na lokalnom nivou.

Aktivno radimo na digitalizaciji lokalne samouprave. Završavamo procjenu digitalne zrelosti jedinica lokalne samouprave, a obezbijedili smo konkretnu podršku, baziranu na ovoj procjeni, za razvoj digitalizacije za šest opština.

U minuloj godini, rad Ministarstva javne uprave prepoznat je i po efikasnom djelovanju u odnosu na krize u funkcionisanju crnogorskih opština. Ovdje se prije svega misli na aktivnosti koje su preduzete u pogledu sprovedenih preventivnih nadzora nad primjenom propisa na lokalnom nivou. U tom smislu, do sada je urađeno preko **225 nadzora** nad primjenom propisa u svim jedinicama lokalne samouprave, koji se odnose na donošenje kadrovskih planova, vršenja primjene uticaja propisa (RIA), obaveze redovnih održavanja sjednica skupština opština, izvršavanja preporuka Državne revizorske institucije, ostvarenih međuopštinskih saradnji, kao i primjene Zakona o komunalnoj policije. Takođe, u koordinaciji i saradnji sa resornim ministarstvima, izvršen je nadzor u odnosu na zakonske obaveze koje proizilaze iz propisa u drugim upravnim oblastima.

U smislu nadzornih aktivnosti, ističemo da je po prvi put na predlog Ministarstva javne uprave, podniet predlog za skraćenje mandata jednoj opštini.

U izvještajnoj godini, na predlog Ministarstva javne uprave Vlada Crne Gore donijela je **četiri odluke o upozorenju skupštinama opština i uvela dva odbora povjerenika.**

Vršeni su nadzori i u opštinama u kojima su održani izbori. S tim u vezi, na predlog Ministarstva javne uprave Vlada je sazvala prve sjednice novoizabrane skupštine u opštinama Budva i Andrijevica.

Sve ove aktivnosti su od suštinske važnosti za unaprijeđenje sistema lokalne samouprave. Reforma koju sprovodi Ministarstvo javne uprave je reforma na koju se čekalo decenijama i koja u svom finalu treba da reformiše i centralni i lokalni nivo, a sve u cilju ostvarivanja pune servisne uloge javne uprave. Sa druge strane, snažne aktivnosti Ministarstva u pogledu praćenja primjene propisa na lokalnom nivou, ali i adekvatnih odgovora na krize u opštinama koje utiču na kvalitet života građana, snažan su doprinos jačanju odgovornog upravljanja na lokalnom nivou, a sve u interesu svih naših građana.